

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobců: **a) J. K., b) M. K., c) L. Ka., d) G. M.**, všichni žalobci zastoupeni JUDr. Miroslavou Virágovou, advokátkou se sídlem Jesenická 146, Vrbno pod Pradědem, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/P, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2010, č. j. MV-17314-12/P-2010, ze dne 27. 7. 2010, č. j. MV-25278-4/P-2010, ze dne 27. 7. 2010, č. j. MV-25289-4/P-2010, a ze dne 27. 7. 2010, č. j. MV-25273-4/P-2010, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 11. 2012, č. j. 38 Ad 43/2010 – 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni stěžovatelů a) J. K. a b) M. K. advokátce Mgr. JUDr. Miroslavě Virágové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 5.260 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadli žalobci (dále též „stěžovatelé“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 7. 2010, č. j. MV-17314-12/P-2010, č. j. MV-25278-4/P-

2010, č. j. MV-25289-4/P-2010 a č. j. MV-25273-4/P-2010. Krajský soud při svém rozhodování vycházel z následujícího skutkového stavu:

Stěžovatelé dne 23. 9. 2005 požádali o odškodnění podle zákona č. 203/2005 Sb., o odškodnění některých obětí okupace Československa vojsky Svazu sovětských socialistických republik, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „zákon č. 203/2005 Sb.“) v souvislosti s úrazy, které utrpěli dne 27. 7. 1981 v Olomouci jako účastníci dopravní nehody s účastí vojenského vozidla sovětské okupační armády. Zranění všech stěžovatelů si vyžádalo hospitalizaci, stěžovatel a) se stal v důsledku zranění plně invalidním. Zranění stěžovatelek trvalé následky nezanechala. Žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatelé splňují veškeré zákonné podmínky pro poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 203/2005 Sb. ve znění zákona č. 491/2009 Sb. Rozhodnutími ze dne 29. 1. 2009, č. j. P-1562-21/2005, ze dne 29. 1. 2009, č. j. P-1560-21/2005, ze dne 30. 1. 2009, č. j. P-1559-14/2005, a ze dne 30. 1. 2009, č. j. P-1561-11/2005, přiznal stěžovateli a) odškodnění ve výši 70.000 Kč podle § 4 odst. 2 písm. a) zákona č. 203/2005 Sb., stěžovatelkám b), c) a d) pak ve výši 30.000 Kč podle § 4 odst. 2 písm. b) zákona.

Podáním ze dne 30. 3. 2010, označeným jako odvolání proti rozhodnutí žalovaného ve věci doplatku odškodnění, adresovaným Krajskému soudu v Ostravě, se stěžovatelé domáhali dalšího odškodnění podle zákona č. 203/2005 Sb. Uvedli, že v televizních novinách byla odvysílána zpráva, že ti, kteří již byli částečně odškodněni, se mohou přihlásit o doplatek o odškodnění. Krajský soud v Ostravě toto podání stěžovatelů usnesením ze dne 13. 5. 2010, č. j. 38 Ad 21/2010 – 40, odmítl, neboť dospěl k závěru, že se nejedná o žalobu proti rozhodnutím žalovaného – těm stěžovatelé ničeho nevytýkají. Obsahově se zcela zjevně jedná o novou žádost o doplatek jednorázové peněžní částky podle zákona č. 203/2005 Sb., již stěžovatelé reagují na novelizaci zákona č. 203/1995 Sb. provedenou zákonem č. 491/2009 Sb. Touto novelizací byla otevřena nová lhůta k uplatnění žádosti o odškodnění těm obětem okupace, jimž dosud nebylo odškodnění přiznáno nebo nebylo přiznáno v maximální výši stanovené zákonem č. 203/1995 Sb. Krajský soud současně svým usnesením podání stěžovatelů postoupil žalovanému.

Usneseními ze dne 27. 7. 2010, č. j. MV-17314-12/P-2010, č. j. MV-25278-4/P-2010, č. j. MV-25289-4/P-2010 a č. j. MV-25273-4/P-2010, žalovaný správní řízení ve věci žádostí stěžovatelů o poskytnutí doplatku jednorázové peněžní částky podle zákona č. 203/2005 Sb. zastavil podle § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu, neboť jejich žádost shledal zjevně právně nepřipustnou. Žalovaný přitom vycházel z toho, že nároky stěžovatelů vyplývající ze zákona č. 203/2005 Sb. již byly uspokojeny v plné výši. Konstatoval, že za zjevně právně nepřipustnou je třeba považovat žádost, z níž je patrné, že jí nelze v důsledku příslušné právní úpravy vyhovět. Mezi tyto žádosti se řadí i žádost, na jejímž základě má být zahájeno řízení v případě, ve kterém již bylo správním orgánem vydáno pravomocné rozhodnutí, jímž bylo právo žadatele přiznáno v plné výši.

Krajský soud v Ostravě se ztotožnil se závěrem žalovaného, že nová žádost stěžovatelů o doplatek jednorázové peněžní částky byla zjevně nepřipustná, neboť jejich nároky již byly uspokojeny v plné výši. Žalovaný podle krajského soudu postupoval

pokračování

v souladu § 66 odst. 1 písm. b) správního řádu, jestliže řízení o žádosti zastavil. Z žádosti stěžovatelů je zcela zřejmé, že by její projednání skončilo negativním rozhodnutím. Krajský soud proto žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

Stěžovatelé napadli rozsudek Krajského soudu v Ostravě včas podanou kasační stížností. Uvedli, že nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného, jímž nebyl uznán jejich požadavek o doplatek jednorázové peněžní částky odškodnění na zdraví. Nepopírají, že jim již část odškodnění byla vyplacena, namítají však, že se tak stalo pouze v poloviční výši původně stanovené částky. Za úraz bez trvalých následků byla totiž stanovena částka ve výši 70.000 Kč a za úraz s trvalými následky částka ve výši 150.000 Kč. Třem stěžovatelům přitom byla vyplacena částka 30.000 Kč a jednomu částka 70.000 Kč. Jednalo se tedy o necelou polovinu původně stanovené částky za odškodnění úrazu. Stěžovatelé dále poukázali na to, že v televizních novinách byla odvysílána zpráva, že ti, kteří již byli částečně odškodněni, se mohou přihlásit o doplatek o odškodnění do plné výše původního návrhu vlády. Proto také tak učinili. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že stěžovatelé tvrdili, že jim v souvislosti s jejich zraněními při předmětné dopravní nehodě bylo vyplaceno odškodnění ve výši necelé poloviny stanované částky a proto se domáhají doplatku tohoto odškodnění do celé jeho výše. Uvedené tvrzení žalobců však není pravdivé. Žalovaný již v předchozím správním řízení rozhodl o žádostech stěžovatelů tak, že jejich nároky vyplývající ze zákona č. 203/2005 Sb. uspokojil v plné výši. Argumentace stěžovatelů vychází z jejich nesprávné interpretace § 4 odst. 1 a 2 ve vazbě na § 2 zákona č. 203/2005 Sb., která stanoví výši odškodnění ve vztahu k jednotlivým typům vzniklých následků pobytu okupačních armád, přičemž částka 150.000 Kč přísluší pozůstalým (manželu a dětem) po osobě, jež byla v souvislosti s pobytem okupačních armád usmrcena nebo podlehla zranění, částka 70.000 Kč přísluší osobám, které v této souvislosti byly zraněny či znásilněny, pokud zranění či znásilnění zanechalo trvalé následky (1. stěžovatel), a částka 30.000 Kč přísluší v případě zranění či znásilnění bez trvalých následků (2., 3., 4. stěžovatelky). Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Ačkoliv stěžovatelé neoznačili důvody své kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 s. ř. s., je z jejího obsahu zřejmé, že rozhodnutí správního soudu napadli z důvodu písmene a) dotčeného ustanovení, tj. pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v žalovaného, který zastavil řízení o jejich žádostech pro zjevnou právní nepřipustnost z důvodu překážky řízení spočívající v již rozhodnuté věci.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v mezích uplatněného stížního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ustanovení § 45 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, stanoví, že žádost nesmí být zjevně právně nepřipustná. Takovou žádost správní orgán neprojednává a řízení zastaví dle § 66 tohoto zákona.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že „za zjevně právně nepřipustnou [§ 66 odst. 1 písm. b) správního řádu z roku 2004] je možno považovat pouze takovou žádost, u níž je již na první pohled zřejmé, že jí nelze vyhovět. To především znamená, že tato nepřipustnost musí být patrna již ze samotné žádosti, nikoliv teprve z výsledků dalšího dokazování či zjišťování“ (srov. rozsudek ze dne 7. 5. 2008, č. j. 2 As 74/2007-55, www.nssoud.cz). Za zjevně právně nepřipustnou žádost ve smyslu ustanovení § 45 odst. 3 správního řádu, podle něhož odvolací orgán řízení zastaví, je tak možné považovat jen podání žádající provedení něčeho, co není právně možné nebo k čemu není žadatel oprávněn. Doktrina mezi důvod zjevné právní nepřipustnosti řadí rovněž „žádost, ve které se žadatel bude domáhat přiznání práva v rozporu s § 48 odst. 2, tzn. v rozporu s překážkou věci pravomocně rozhodnuté“ (Vedral, J: *Správní řád – komentář*, 2. vyd., Bova Polygon, Praha, 2012, str. 482).

K zastavení řízení dochází tedy mj. tehdy, pokud se v řízení vyskytnou překážky řízení stanovené v ustanovení § 48 správního řádu. Překážkami řízení se rozumí situace, za jejichž existence nelze zahájit či vést správní řízení a k těmto překážkám je přihlíženo z úřední povinnosti. Vedle překážky litispendence (řízení je v dané věci zahájeno u některého jiného správního orgánu) je jím především překážka *rei iadministratae* vycházející ze zásady *ne bis in idem*. Tuto překážku věci rozhodnuté upravuje ustanovení § 48 odst. 2, dle kterého „(p)řiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.“ Pokud tedy správní orgán zjistí, že v dané věci bylo již dříve meritorně rozhodnuto, nemůže v takovém případě řízení zahájit nebo v něm dále pokračovat. Opodstatněnost dodržování zásady *ne bis in idem* i ve správním soudnictví vyzdvihl ve své judikatuře též Ústavní soud: „*Jak správní soudy již několikrát ve svých publikovaných rozhodnutích dovodily, obecná procesní zásada non bis in idem, již lze dovodit z principu materiální právní moci, je jednou ze základních zásad rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob jak soudy, tak i správními orgány. Zahrnuje v sobě i nezměnitelnost rozhodnutí, tj. nenarušitelnost vzniklých, změněných nebo zaniklých hmotněprávních subjektivních oprávnění a povinností. (...) (P)okud nový správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.) v § 48 odst. 2 stanoví, že přiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou, jde jen o výslovnou úpravu odpovídající v teorii i soudní praxi zejména v posledních letech nezpochybnovanému principu*“ (srov. II. ÚS 1500/08 ze dne 28. 7. 2008; veškerá judikatura ÚS je dostupná na <http://nalus.usoud.cz>).

Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozhodnutí uvedl, že zjevná právní nepřipustnost žádosti musí být zřejmá již na první pohled a k tomuto závěru nelze dospět teprve z výsledků dalšího dokazování či zjišťování. V této souvislosti je však třeba vytknout, že ono další dokazování či zjišťování se týká meritorního posuzování věci a vyhodnocení přiložených podkladů k žádosti, nikoli ověřování splnění základních procesních podmínek pro vedení řízení. Zjištění, zda řízení nebrání právní překážka, nelze považovat za zapovězené dokazování či zjišťování. Naopak, zdejší soud považuje za zcela logické a samozřejmé, že je povinností správního orgánu tyto záležitosti zkoumat. Důvod mj. tkví též v hospodárnosti správního řízení, protože by nebylo účelné vést řízení, v němž by byly řešeny již rozhodnuté záležitosti. Zároveň je zřejmé, že v rámci posouzení žádosti z hlediska její zjevné právní nepřipustnosti musí správní orgán činit určité kroky, které potvrdí správnost takového rozhodnutí. V opačném případě by se jeho rozhodnutí blížilo svévoli. Musí však postupovat velmi obezřetně a nepřesáhnout mez dovoleného

pokračování

ověřování procesních podmínek. Zjištění, zda o nároku žadatele již nebylo rozhodnuto (respektive posouzení, zda se jedná o stejnou osobu, shodný důvod a stejné právo či povinnosti), však zajisté není překročením stanovené hranice.

Žalovaný tedy nepochybil, pokud nejprve ověřil, že o dotčeném předmětu řízení bylo již pravomocně rozhodnuto. Nejvyšší správní soud se přitom ztotožnil s jeho závěrem i závěrem krajského soudu, že nároky stěžovatelů byly přiznány rozhodnutími žalovaného ze dne 29. 1. 2009, č. j. P-1562-21/2005, ze dne 29. 1. 2009, č. j. P-1560-21/2005, ze dne 30. 1. 2009, č. j. P-1559-14/2005, a ze dne 30. 1. 2009, č. j. P-1561-11/2005, v celém rozsahu podle § 4 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 203/2005 Sb. Pokud žalovaný neshledal možnost rozhodnout znovu o uplatněném nároku a řízení zastavil, učinil tak v souladu se správním řádem a jeho postup není rozporný ani se soudní judikaturou.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadený rozsudek krajského soudu netrpí tvrzenou vadou podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žádnému z účastníků. Ustanovené zástupkyni stěžovatelů a) a b) Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby dle § 11 odst. 1 písm. b), § 7 a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 4.960 Kč a režijní paušál dle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky ve výši 300 Kč, celkem tedy 5.260 Kč. Náklady právního zastoupení stěžovatelů nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2014

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu